DOI 10.11603/2411-1597.2026.2.16121
УДК 616-08-039.77

АНАЛІЗ СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ДО ЕСТЕТИЧНИХ ВТРУЧАНЬ

Наталія Трач, Ольга Зарудна

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України, м. Тернопіль, Україна

Вступ. У сучасному суспільстві естетичні процедури стали масовим явищем, особливо серед молоді, що зумовлено впливом соціальних мереж, формуванням нереалістичних стандартів краси та прагненням до підвищення самооцінки. Водночас зростання популярності таких втручань супроводжується ризиками для фізичного і психічного здоров'я, що актуалізує необхідність вивчення ставлення молоді до естетичних процедур, їх обізнаності щодо ризиків та ролі медичної сестри у проведенні та безпечності втручань.

Мета роботи – на основі комплексного соціологічного аналізу встановити особливості ставлення студентської молоді до естетичних процедур, оцінити роль соціальних медіа у формуванні цього ставлення, визначити рівень обізнаності щодо ризиків та місце медичної сестри в системі безпечного надання естетичних послуг.

Основна частина. У дослідженні взяли участь 60 студентів закладів вищої освіти м. Тернополя. Анонімне анкетування проведено з використанням авторського опитувальника. Запрошення до участі поширювали через студентські групи в соціальних мережах, заповнення анкет було добровільним. Гендерний розподіл виявився нерівномірним (87 % респондентів – жінки, 13 % – чоловіки), що зумовлено нижчим інтересом чоловіків до тематики естетичних втручань. Установлено, що більшість респондентів позитивно ставиться до естетичних процедур: 61 % вважає їх прийнятним способом покращення зовнішності, 80 % визнають їх звичним явищем у суспільстві. Виявлено суттєвий вплив соціальних мереж на формування уявлень про красу (78 % респондентів). Рівень обізнаності щодо ризиків також є високим (77 %), проте загальна поінформованість про процедури залишається помірною (45 %). Водночас молодь демонструє відповідальний підхід до безпеки: 86 % готові звертатися за медичною консультацією, 80 % ставлять безпеку вище за естетичний результат, а 87 % орієнтуються на наявність ліцензій у фахівця. Довіра до медичного персоналу висока: 82 % вважають важливою медичну освіту виконавця, 73 % віддають перевагу медичному персоналу перед особами з відсутністю медичної освіти. Значна частка респондентів (60 %) висловила бажання змінити власну зовнішність, серед найбільш проблемних зон визначено шкіру (43 %), фігуру / масу тіла (31 %) та ніс (23 %).

Висновки. Ставлення студентської молоді до естетичних процедур є переважно позитивним і формується під значним впливом соціальних мереж. Незважаючи на помірну загальну поінформованість про процедури, вона демонструє високий рівень обізнаності щодо ризиків та відповідальне ставлення до безпеки, що проявляється у довірі до кваліфікованих медичних фахівців, зокрема медичних сестер з відповідною підготовкою. Отримані дані обґрунтовують необхідність розробки просвітницьких програм, спрямованих на підвищення медіаграмотності, формування реалістичних очікувань із залученням медичних сестер, які відіграють важливу роль у гарантуванні безпечності естетичних процедур.

Ключові слова: студентська молодь; естетичні процедури; соціальні мережі; ризики; медична сестра.

ANALYSIS OF STUDENTS' ATTITUDES TO AESTHETIC INTERVENTIONS

Nataliia Trach, Olga Zarudna

I. Horbachevsky Ternopil National Medical University, Ternopil, Ukraine

Introduction. In modern society, aesthetic procedures have become a widespread phenomenon, especially among young people, driven by the influence of social media, the formation of unrealistic beauty standards, and the desire to improve self-esteem. At the same time, the growing popularity of such interventions is accompanied by risks to physical and mental health, which highlights the need to study young people's attitudes towards aesthetic procedures, their awareness of risks, and the role of the nurse in performing and ensuring the safety of these interventions.

The aim of the study – to determine, based on a comprehensive sociological analysis, the features of students' attitudes towards aesthetic procedures, to assess the role of social media in shaping these attitudes,

© Наталія Трач, Ольга Зарудна, 2026

to identify the level of awareness of risks, and to define the place of the nurse in the system of safe provision of aesthetic services.

The main part. The study involved 60 students from higher education institutions in the city of Ternopil. An anonymous survey was conducted using an author-designed questionnaire. Invitations to participate were distributed through student groups on social media, and completing the questionnaire was voluntary. The gender distribution was uneven: 87 % of respondents were women and 13 % were men, which is explained by lower interest of men in the topic of aesthetic interventions. The study initiator joined student groups on social media and invited students to complete the questionnaire on a voluntary basis. The results showed that the vast majority of respondents have a positive attitude towards aesthetic procedures: 61 % consider them an acceptable way to improve appearance, and 80 % recognize them as a common phenomenon in society. A significant influence of social media on shaping perceptions of beauty was identified (78 % of respondents). The level of awareness of risks is also high (77 %), although overall knowledge about the procedures remains moderate (45 %). At the same time, young people demonstrate a responsible approach to safety: 86 % are willing to seek medical consultation, 80 % prioritize safety over aesthetic results, and 87 % focus on the availability of licenses when choosing a specialist. Trust in medical personnel is high: 82 % consider the medical education of the practitioner important, 73 % prefer medical personnel over individuals without medical education. A significant proportion of respondents (60 %) expressed a desire to change their appearance; the most commonly identified problem areas were skin (43 %), figure/body weight (31 %), and nose (23 %).

Conclusions. Students' attitudes towards aesthetic procedures are predominantly positive, shaped significantly by the influence of social media. Despite moderate overall knowledge about the procedures, young people demonstrate a high level of risk awareness and a responsible approach to safety, which is reflected in their trust in qualified medical professionals, particularly nurses with appropriate training. The obtained data substantiate the need to develop educational programs aimed at improving media literacy and forming realistic expectations, with the involvement of nurses who play an important role in ensuring the safety of aesthetic procedures.

Keywords: students; aesthetic procedures; social media; risk awareness; nurse.

Вступ. В останні десятиліття естетичні процедури перетворилися з елітарної медичної послуги на масове явище, яке стрімко інтегрується в життя сучасної молоді. За даними Міжнародного товариства естетичної пластичної хірургії (ISAPS), у 2023 р. у світі було виконано понад 34,9 мільйона естетичних процедур, найшвидшими темпами зростає сегмент неінвазивних втручань, які користуються найбільшою популярністю серед молодих людей віком 18–35 років [1, 2]. Така динаміка зумовлена складною взаємодією факторів: технологічним прогресом та потужним впливом соціокультурного середовища, зокрема соціальних мереж. Платформи на кшталт Instagram та TikTok, орієнтовані на візуальний контент, щодня транслюють ідеалізовані, часто відретушовані зображення, формуючи в молоді нереалістичні стандарти краси і спонукаючи до пошуку шляхів їх досягнення за допомогою естетичних втручань [3, 4].

Водночас зростання попиту супроводжується загостренням питань щодо психосоціальних наслідків та ризиків для фізичного здоров'я. Надмірне захоплення корекцією зовнішності може бути пов'язане з низькою самооцінкою, соціальною тривожністю і таким серйозним розладом, як дисморфофобія [5, 6]. Безпека пацієнта безпосередньо залежить від кваліфікації фахівця, який виконує процедуру. В цьому контексті особливого значення набуває роль медичної сестри в індустрії краси, на яку покладається відповідальність за дотримання протоколів безпеки, інформування пацієнта і профілактику ускладнень [7, 8].

Незважаючи на високу соціальну значущість, в Україні бракує комплексних досліджень, які б вивчали ставлення молоді до естетичних процедур у нерозривному зв'язку з впливом медіа, психологічними особливостями та рівнем обізнаності щодо ризиків. Розуміння цих взаємозв'язків є необхідною умовою для розробки ефективних профілактичних програм та забезпечення безпеки пацієнтів.

Мета роботи – на основі комплексного соціологічного аналізу встановити особливості ставлення студентської молоді до естетичних процедур, оцінити роль соціальних медіа у формуванні цього ставлення, визначити рівень обізнаності щодо ризиків та місце медичної сестри в системі безпечного надання естетичних послуг.

Основна частина. Для дослідження ставлення студентської молоді до естетичних процедур, впливу соціальних мереж та психоемоційного стану проведено анонімне анкетування. В опитуванні взяли участь 60 респондентів – студентів закладів вищої

освіти м. Тернополя. Збір даних здійснено в лютому 2026 р. з використанням онлайн-платформи Google Forms. Участь у дослідженні була добровільною та анонімною, всі респонденти надали інформовану згоду на обробку персональних даних. Співвідношення чоловіків (13 %) і жінок (87 %) виявилось нерівномірним, що пов'язано з меншою зацікавленістю чоловіків тематикою естетичних втручань.

Використано авторський опитувальник «Опитувальник ставлення студентської молоді до естетичних процедур та їх соціально-психологічних детермінант» (48 запитань, 9 блоків), який охоплює соціально-демографічні характеристики, ставлення до естетичних процедур, обізнаність щодо ризиків та вплив соціальних мереж. Кількісні показники було оброблено і наведено у вигляді абсолютних (n) та відносних (%) частот.

Загальна чисельність вибірки становила 60 осіб, з них 8 (13 %) – чоловічої статі, 52 (87 %) – жіночої. Розподіл учасників за віком мав такий вигляд: найбільшу частку становили особи вікової категорії 18–21 рік (65 %); 17 % опитаних мали вік від 22 до 25 років.

Аналіз відповідей засвідчив високий рівень прийняття естетичних процедур у молодіжному середовищі. Більшість респондентів (61 %) вважає естетичні процедури прийнятним способом покращення зовнішності, 80 % визнають їх звичним явищем у сучасному суспільстві (рис.).

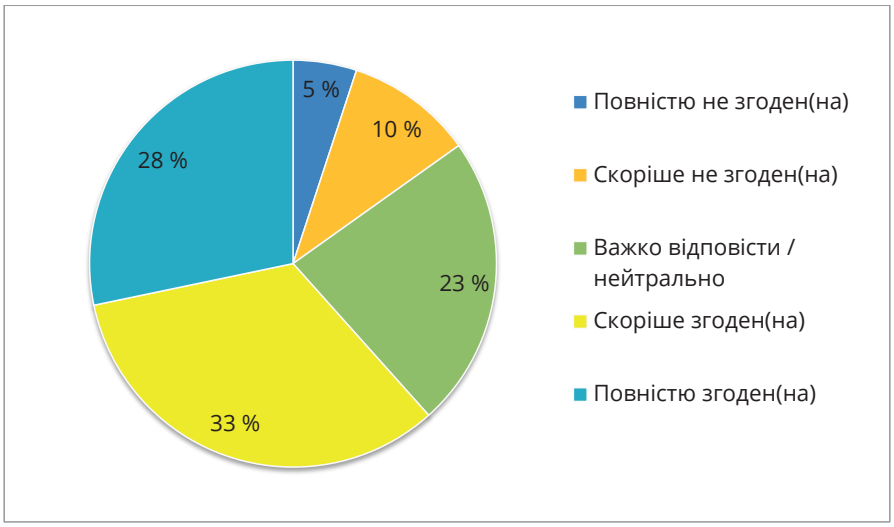

Рис. **Оцінка прийнятності естетичних процедур для покращення зовнішності серед респондентів (у % до загальної кількості).**

Понад половина (57 %) опитаних розглядає такі процедури як невід'ємну частину культури догляду за собою, 63 % відзначили, що їх ставлення з роками стало більш позитивним.

Дослідження впливу соціальних мереж показало, що більшість респондентів визнає суттєвий вплив медіапростору на сприйняття краси: 77 % опитаних погоджуються з тим, що соціальні мережі впливають на уявлення молоді про красу, а 78 % вважають, що фото та відео в соціальних мережах формують нереалістичні стандарти зовнішності. Що стосується поведінкових аспектів, то більшість молоді (64 %) не схильна часто порівнювати власну зовнішність із зовнішністю блогерів та публічних осіб, хоча 23 % опитаних визнають, що регулярно вдаються до таких порівнянь. Найбільш неоднозначним виявилося питання щодо зв'язку між медіаконтентом та інтересом до естетичних процедур: 53 % опитаних визнають, що контент у соціальних мережах підвищує їх інтерес до естетичних процедур, а 35 % не змогли визначитися з відповіддю.

Аналіз обізнаності молоді щодо ризиків показав, що рівень суб'єктивної поінформованості про естетичні процедури є помірним: 45 % опитаних вважають себе достатньо обізнаними, тоді як 21 % визнає недостатність своїх знань, а 34 % не змогли визначитися з відповіддю. Водночас обізнаність стосовно можливих ризиків та ускладнень є значно вищою: сумарна частка тих, кому вони відомі, становить 77 %. Відповідальне ставлення молоді до власного здоров'я підтверджується високими показниками готовності звертатися за медичною консультацією (86 %) та пріоритетом безпеки над естетичним результатом (80 %).

Надзвичайно високі показники довіри до медичного персоналу свідчать про усвідомлення молоддю важливості безпеки та професійної компетентності: 82 % опитаних вважають важливою медичну освіту фахівця, який виконує естетичну процедуру, 73 % віддають перевагу медичному персоналу над особами, які не мають медичної освіти, а 87 % орієнтуються на наявність ліцензії та сертифікатів при виборі виконавця. Це можна розцінювати як позитивну тенденцію, що мінімізує ризики, пов'язані з діяльністю некваліфікованих працівників.

Роль медичної сестри в забезпеченні безпеки естетичних процедур охоплює широкий спектр функцій: від підготовки шкіри до ін'єкційних процедур, проведення апаратних методик (за наявності сертифікації) до післяпроцедурного догляду та моніторингу стану пацієнта [7, 9]. В Україні інвазивні естетичні процедури можуть виконувати лише медичні працівники з базовою медичною освітою та спеціальною підготовкою [10, 11]. Важливим елементом є система безперервного професійного розвитку [12].

Висновки. Ставлення опитаної студентської молоді м. Тернополя до естетичних процедур є переважно позитивним: 61 % вважає їх прийнятним способом покращення зовнішності, 80 % визнають звичним явищем у суспільстві, що узгоджується з результатами міжнародних досліджень. Встановлено суттєвий вплив соціальних мереж: 78 % респондентів вважають, що медіа формують нереалістичні стандарти краси, а 53 % зазначають підвищення інтересу до естетичних процедур під впливом контенту.

Рівень обізнаності щодо ризиків є високим (77 %), проте загальна поінформованість про процедури залишається помірною (45 % вважають себе достатньо обізнаними). Опитані студенти демонструють відповідальне ставлення до безпеки: 86 % готові звертатися за медичною консультацією, 87 % орієнтуються на наявність ліцензій, 82 % вважають важливою медичну освіту виконавця.

Отримані результати, з урахуванням обмежень вибірки, обґрунтовують доцільність розробки просвітницьких програм для студентської молоді, спрямованих на підвищення медіаграмотності, формування реалістичних очікувань та інформування про ризики, за участю медичних сестер як ключових фахівців із забезпечення безпеки естетичних втручань.

Джерела фінансування. Власні кошти авторів.

Внесок авторів:

Наталія Трач – проведення анкетування; аналіз отриманих даних; пошук літературних джерел; написання та редагування статті.

Ольга Зарудна – розробка ідеї та дизайну дослідження; формування концепції дослідження; формулювання концепції дослідження; обговорення одержаних результатів; узагальнення висновків; написання, редагування та остаточне затвердження статті.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Інформація про використання штучного інтелекту. Під час підготовки статті технологій штучного інтелекту автори не застосовували.

REFERENCES

1. Triana, L., et al. (2024). Trends in Surgical and Nonsurgical Aesthetic Procedures: A 14-Year Analysis of the International Society of Aesthetic Plastic Surgery-ISAPS. *Aesthetic Plastic Surgery, 48* (20), 4217-4227. DOI 10.1007/s00266-024-04260-2.

2. International Society of Aesthetic Plastic Surgery (2021). International survey on aesthetic/cosmetic procedures. ISAPS. Retrieved from https://www.isaps.org/discover/about-isaps/.

3. Holland, G., & Tiggemann, M. (2016). A systematic review of the impact of the use of social networking sites on body image and disordered eating outcomes. *Body Image, 17* (2), 100-110. DOI 10.1016/j.bodyim.2016.02.008.

4. Chen, J., et al. (2019). Association between the use of social media and photograph editing applications, self-esteem, and cosmetic surgery acceptance. *JAMA Facial Plastic Surgery, 21* (5), 361-367. DOI 10.1001/jamafacial.2019.0328.

5. Mironica, A., et al. (2024). Social Media Influence on Body Image and Cosmetic Surgery Considerations: A Systematic Review. *Cureus, 16* (7), e65626. DOI 10.7759/cureus.65626.

6. Mortada, H., et al. (2020). Screening for body dysmorphic disorder among patients pursuing cosmetic surgeries in Saudi Arabia. *Saudi Medical Journal, 41* (10), 1111-1120. DOI 10.15537/smj.2020.10.25380.

7. Betriana, F., Kongsuwan, W., & Mariyana, R. (2022). Aesthetics in nursing practice as experienced by nurses in Indonesia: A phenomenological study. *Belitung Nursing Journal, 8* (1), 20-27. DOI 10.33546/bnj.1958.

8. Naik, P.P. (2021). Utilities of Botulinum Toxins in Dermatology and Cosmetology. *Clinical, Cosmetic and Investigational Dermatology, 14,* 1319-1330. DOI 10.2147/CCID.S332247.

9. Pearlman, R.L., et al. (2022). Factors Associated with Likelihood to Undergo Cosmetic Surgical Procedures Among Young Adults in the United States: A Narrative Review. *Clinical, Cosmetic and Investigational Dermatology, 15,* 859-877. DOI 10.2147/CCID.S33224710.2147/CCID.S358573.

10. Ministry of Health of Ukraine. (2019). On Approval of the Licensing Conditions for Conducting Business Activities in Medical Practice: Order No. 446 dated February 22, 2019. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0722-19.

11. Overheid.nl. (2016). Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (BIG) [Law on professions in individual healthcare] (as amended). [in Dutch]. Retrieved from https://wetten.overheid.nl/BWBR0006251/2016-08-01.

12. European Parliament and Council (2005). Directive 2005/36/EC of the European Parliament and of the Council of 7 September 2005 on the recognition of professional qualifications (as amended). Official Journal of the European Union, L255, 22.

Надійшла до редакції: 07.04.2026
Прийнято після рецензування: 14.04.2026
Подано до друку: 22.05.2026